

Pinokkioos [KBW 25]

Het wereldberoemde verhaal van Pinokkio is een spannend drama avontuur geworden. Jouw leerlingen spelen en onderzoeken verschillende rollen en begrippen én proberen een 'echt mensenkind' te worden. De les sluit aan bij Kinderboekenweek 2025 met het gelijknamige boek over Pinokkio.

Opdracht: De leerlingen spelen mee in het verhaal waarin houten poppen mensenkinderen worden.

Doelen

- ◆ In deze les onderzoeken we redzaam gedrag en sluiten hiermee aan bij **kerndoel 34** en bij **kerndoel 12**: leerlingen krijgen plezier in voor hen bestemde verhalen.
- ◆ De leerling kan de verhaallijn volgen en speelt op uitnodiging van de leerkracht mee.
- ◆ De leerling volgt de verhaallijn met afbeeldingen en speelt op uitnodiging van de leerkracht mee.
- ◆ De leerling volgt het verhaal dat de leerkracht speelt en speelt op uitnodiging van de leerkracht mee.
- ◆ De leerling denkt mee over het spelverloop.

Materiaal

Je hebt nodig voor drama vanuit prenten:

Advies is om de prenten dubbelzijdig (over de lange zijde gespiegeld) op A3 formaat uit te printen en wanneer ze vaker worden gebruikt ze ook te lamineren.

Je hebt nodig voor teacher in role:

- Als er objecten belangrijk zijn in het verhaal verzorg die dan. Vaak kunnen ze uit karton worden geknipt.
- De rol heeft altijd een hoofddekseel (geen kostuum i.v.m. schakelen tussen rol en bijvoorbeeld verteller). Een willekeurig 'neutraal' hoofddekseel is vaak voldoende.

Je hebt nodig:

Er is voor dit onderzoek geen (extra)materiaal nodig.

Bijzonderheden:

- Print de bijlage op A3-formaat dubbelzijdig. Wanneer je de leerlingen de prent laat zien, kun jij aan de achterkant de lesinhoud lezen.
- Bij teacher in role heb je meerdere rollen:
 - 1: Coach:** coachen, spelvragen stellen, organiseren.
 - 2: Verteller:** vertelt het verhaal met behulp van de prenten.
 - 3: Rol of rollen:** in deze les Gepetto, Poppenspeler, koetsier en Fee. Denk bij het uitbeelden aan bijvoorbeeld houding en mimiek.

De les in fases

Oriënteren en onderzoeken

1. Toon het beeldmateriaal van de bouwsteen betekenis en bespreek het kort.
2. De leerlingen zitten verspreid in het lokaal. Stel hen als warming up een aantal vragen (zogenaamde spelvragen) waarvan je een of meerdere antwoorden gezamenlijk klassikaal uitbeeldt.
3. **Spelvraag 1:** wat voor soort poppen bestaan er allemaal? (Laat een aantal antwoorden klassikaal uitspelen).
Suggesties: teddyberen, clownspoppen, balletpoppen, stoere spierballenpoppen.

Uitvoeren

1. Speel de delen van het verhaal samen met de kleuters uit. Zie voor de beschrijvingen de bijlage.

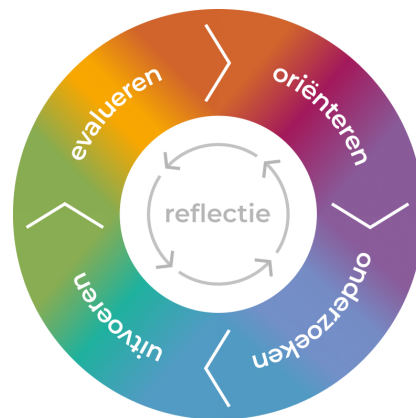
Evalueren

Bespreek na afloop het spel. Je kunt de volgende vragen stellen:

- ◆ Moeten kinderen altijd braaf zijn?
Waarom moet je naar je ouders luisteren?
Waarom toverde de fee de poppen tóch om?
- ◆ Zien jullie wat A met haar gezicht doet? Kunnen we dat ook zo mooi?
Kijk eens hoe B loopt als een heks, hoe doet ze dat?
Stop eens allemaal en kijk even naar C, ik vind dat een prachtig gebaar voor de boze indiaan. Zullen we dat gebaar allemaal maken?
- ◆ Wat vind jij de mooiste prent? Wat vind je er mooi aan?
- ◆ Welke rol was de goeierik, de slechterik? Waarom?
Waar moest de rol bij geholpen worden?
Zijn we het eens met het einde van dit verhaal? Zou je het anders willen zien?
- ◆ Vragen kun je ook stellen over de keuzes die zij maken. Je stimuleert zo het inzicht over oorzaak en gevolg.

Spelen met lesfases en lesdoel

- De filmpjes voor vorm, werkwijze en onderzoek zijn bedoeld voor jou als leerkracht.
- Het betekenisfilmpje kun je als start van de les gebruiken.

Prent 1: de Fee

Gepetto (met hoofddeksel): Vertel dat je uit eenzaamheid allemaal kinderpoppen hebt gemaakt, wens dat ze tot leven komen.

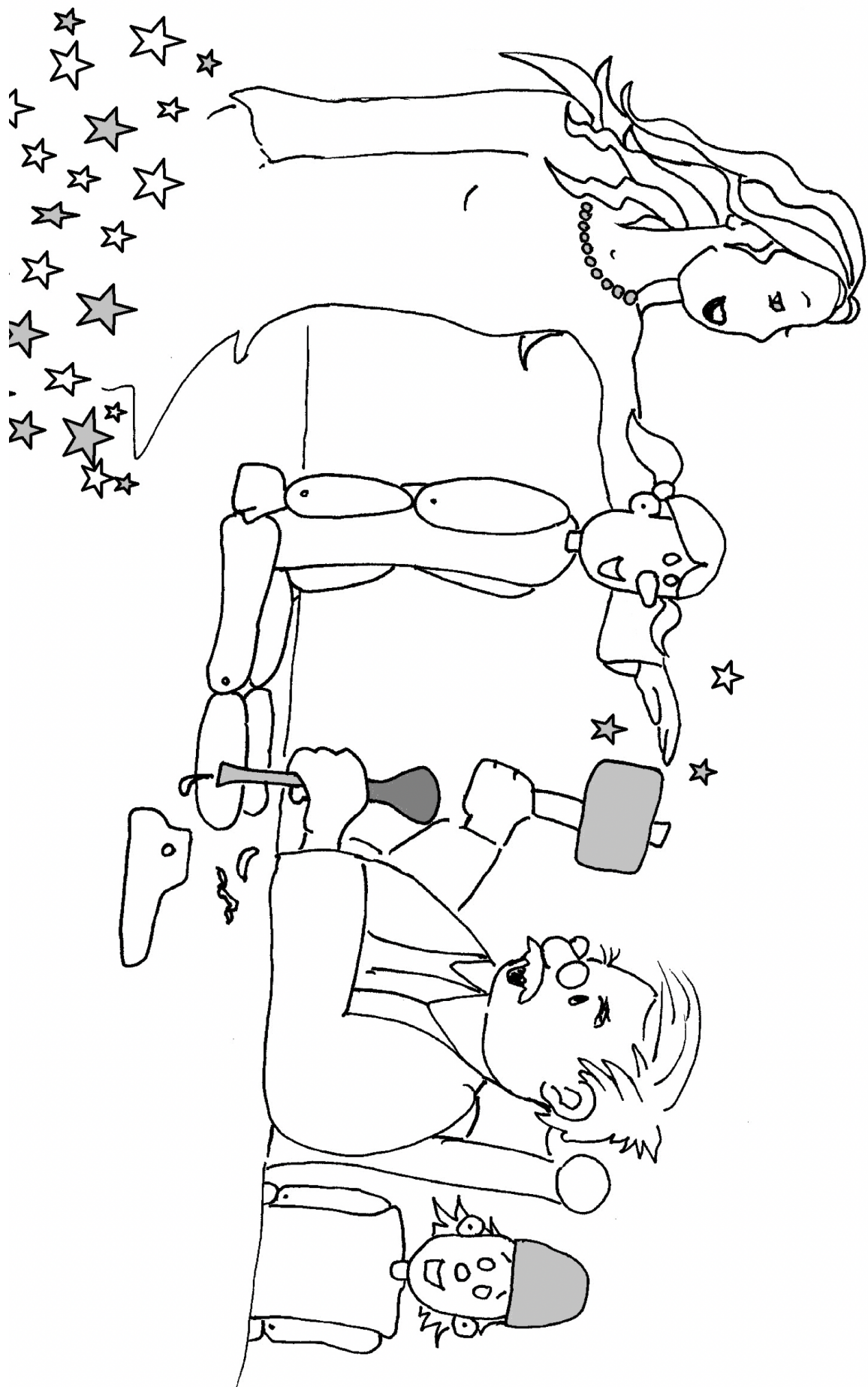
Fee (met toverstaf): Vertel dat de poppen tot leven komen maar pas echte kinderen worden als ze goed naar Gepetto kunnen luisteren.

Uitbeelden wat jij vertelt (vertelpantomime): in het lokaal liggen, de fee tovert, beweeg langzaam je vingers, je hoofd, sta houterig op, wees blij.

Vertellen: de poppen willen iets doen dat echte kinderen ook leuk vinden om te doen.

Spelvraag 2: wat vinden echte kinderen leuk om te doen? (Laat één antwoord klassikaal uitspelen).

Suggesties: dansen, lekker snoepen, sporten, spelen met speelgoed.

Prent 2: Poppen op school

Gepetto (met hoofddeksel): Vertel dat je ze naar school stuurt zodat ze leren luisteren, zeg ook dat ze na schooltijd meteen naar huis toe moeten komen.

Spelvraag 3: Wat doen de poppen allemaal op school? (laat een aantal antwoorden klassikaal uitspelen).

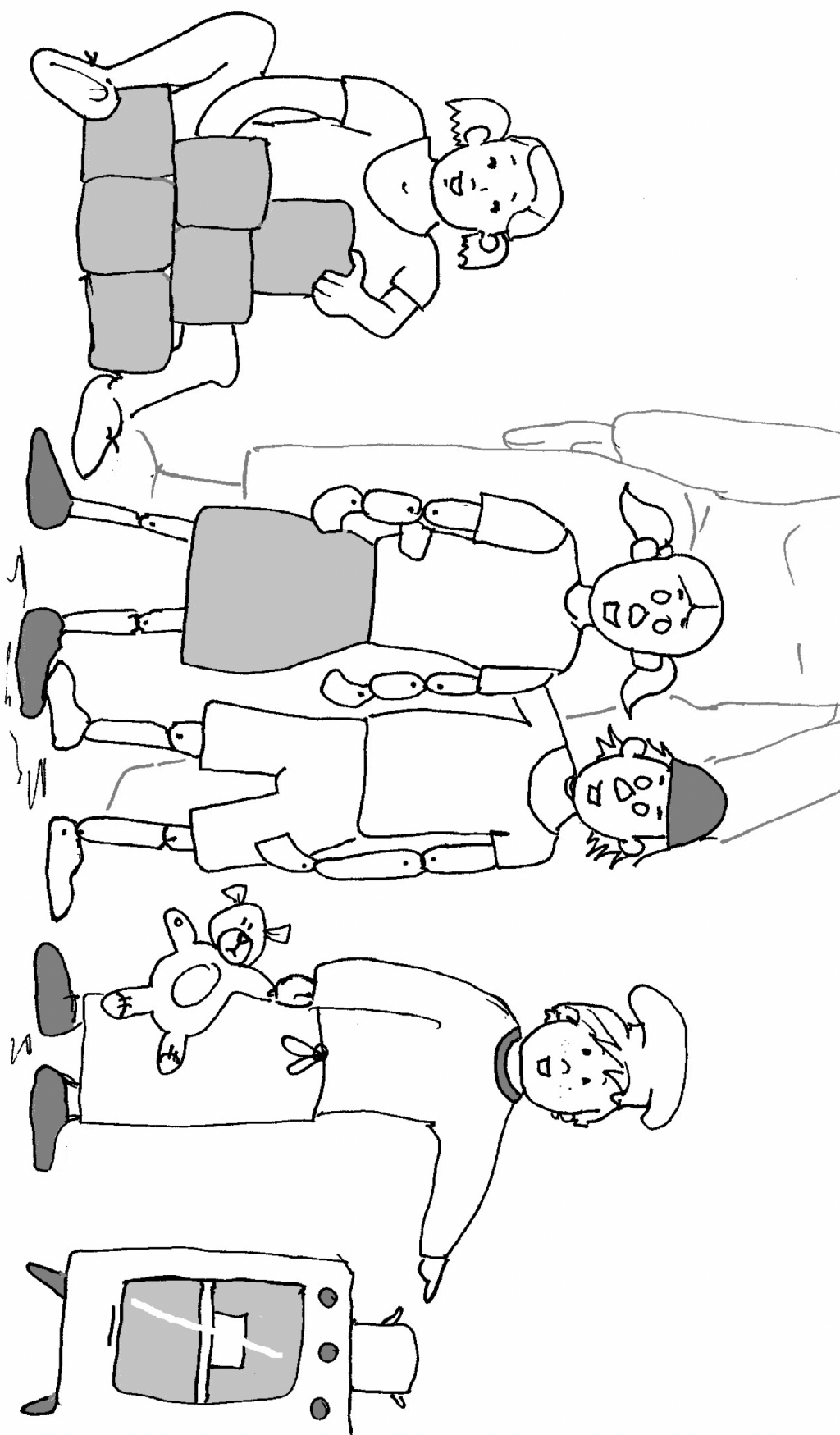
Suggesties: Gymmen, rekenen, ze leren letters, schoolzwemmen.

Verteller: Vertel dat de poppen helemaal niet zo goed luisteren, Gepetto had gezegd dat ze meteen thuis moeten komen na school, maar ze zitten in het park.

Spelvraag 4: Wat doen ze daar in het park?

Suggesties: Chillen, chips eten, dansen, zonnen.

Poppenspelers (met hoofddeksel): Vraag aan de kinderen of ze poppen zijn en waar hun touwtjes en batterijen zitten. Vertel ze dat je een poppentheater hebt en of ze willen komen kijken of zelfs optreden.

Prent 3: De poppenshow

Spelvraag 4: Wat kunnen de poppen allemaal? (Laat een aantal antwoorden klassikaal uitspelen).

Suggesties: Rare gezichten trekken, zingen, instrumenten bespelen, dansen.

Poppenspeler (met hoofddeksel): Kondig ze aan voor denkbeeldig publiek en laat ze dansen en kunstsjes doen. Geef ze applaus. Sluit ze daarna denkbeeldig op, je gaat veel geld met ze verdienen.

Tip: Doe het licht uit, dat maakt het nóg spannender.

Verteller: Hadden ze nou maar naar Gepetto geluisterd, nu worden ze nooit echte kinderen!

Uitbeelden wat jij vertelt (vertelpantomime): De poppen zitten op de grond en zijn verdrietig, maar dan horen ze iemand en ze herkennen de stem van Gepetto.

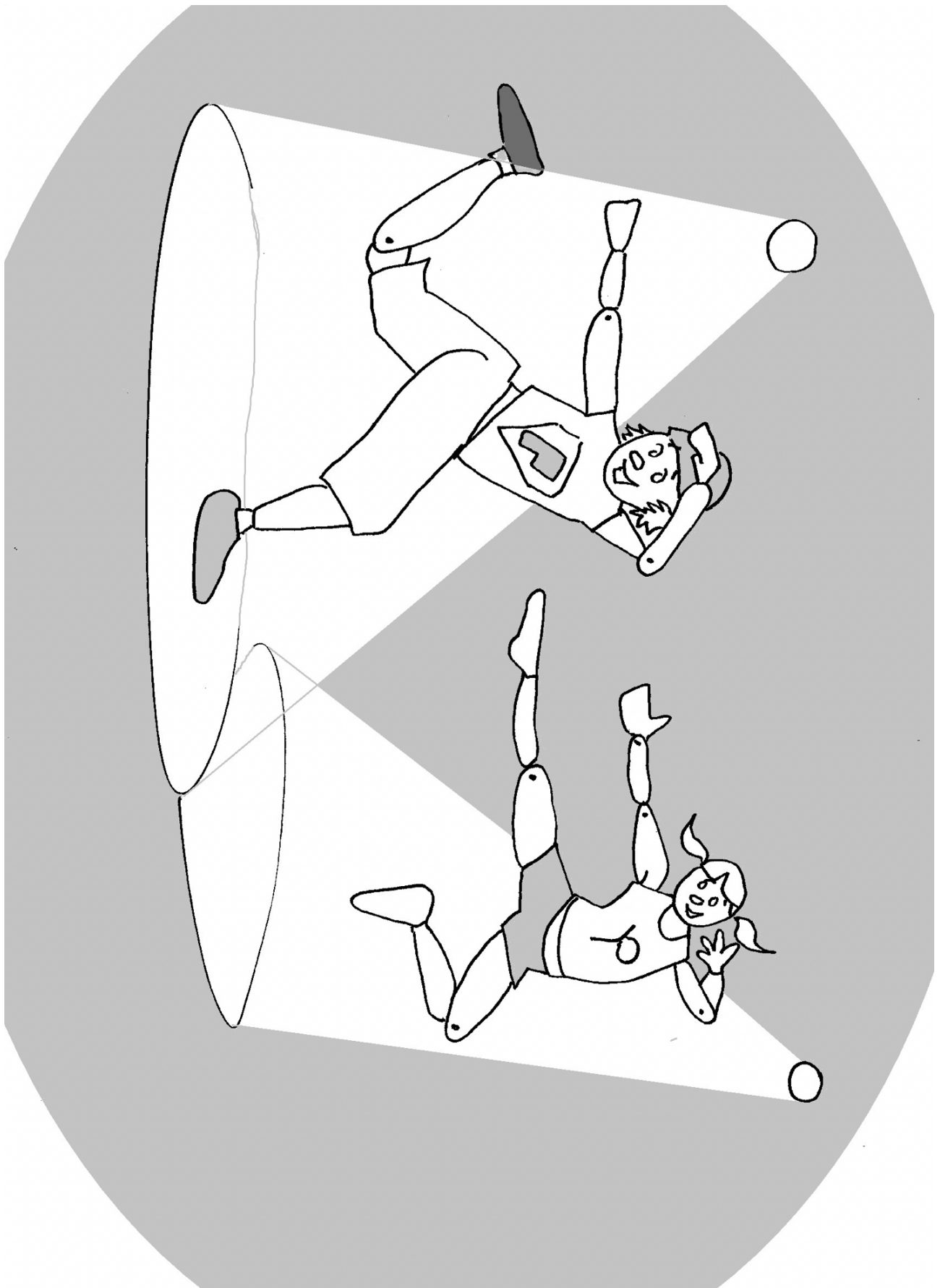
Gepetto (met hoofddeksel): Stilletjes bevrijd je de kinderen en bent daarna vooral teleurgesteld omdat ze zo niet in mensenkinderen kunnen veranderen.

Uitbeelden wat jij vertelt (vertelpantomime): De volgende dag na schooltijd waren ze weer in het park. Aan het spelen en chillen. Ze zitten op een bankje (hun plek aan de kant) als er een grote koets verschijnt met tien mooie paarden.

Koetsier (met hoofddeksel): Vertel dat je de koetsier bent en baas van kermis-eiland, vraag of ze zin hebben om te komen kijken en maak het aantrekkelijk (cola zwembad, popcorn zoveel je wil, alleen maar pret maken...). Het is maar een klein stukje met de boot.

Coach: Een been aan ene kant andere been aan andere kant op de bank en roeien.

Koetsier (met hoofddeksel): Let maar niet op die zwarte vlek in het water, dat is ons bewaakmonster die woont daar. Hij doet verder niks hoor maar je kunt beter je voeten optrekken als ie langskomt.

Prent 4: kermiseland

Vertellen: Kermiseland is fantastisch! Een pretpark waar je kan doen en eten wat je maar wil. En er zijn ook andere kinderen, en ezels!

Spelvraag 5: Wat kan je allemaal doen in zo'n groot pretpark? (Laat een aantal antwoorden klassikaal uitspelen).

Suggesties: Spelen in een speeltuin, zitten in de achtbaan, ballengooien, suikerspinen eten.

Uitbeelden wat jij vertelt (vertelpantomime): De poppen gaan steeds meer op ezels lijken, dat is raar! Ze gaan op vier ezelbenen lopen en maken ezelgeluiden. Zouden die ezels vroeger misschien kinderen geweest zijn?

Coach: Iedereen gaat zitten.

Vertellen: Vertel dat de poppen horen dat Gepetto hun achterna is gereisd en in het water is gesprongen om ze te redden voordat ze in ezels veranderen. Maar er zwermt een monster in het water!! Vertel dat de poppen direct in het water springen en zien dat Gepetto bijna wordt opgegeten! Er is nog maar één rotsspleet waar hij door kan ontsnappen!

Prent 5: Gepetto redden

Uitbeelden wat jij vertelt (vertelpantomime): Ze zwemmen en zwemmen, ze duwen tegen het monster, ze kriebelen het monster onder zijn buik. Ze zwemmen naar Gepetto en gaan tussen hem en het monster in zwemmen zodat Gepetto kan ontsnappen.

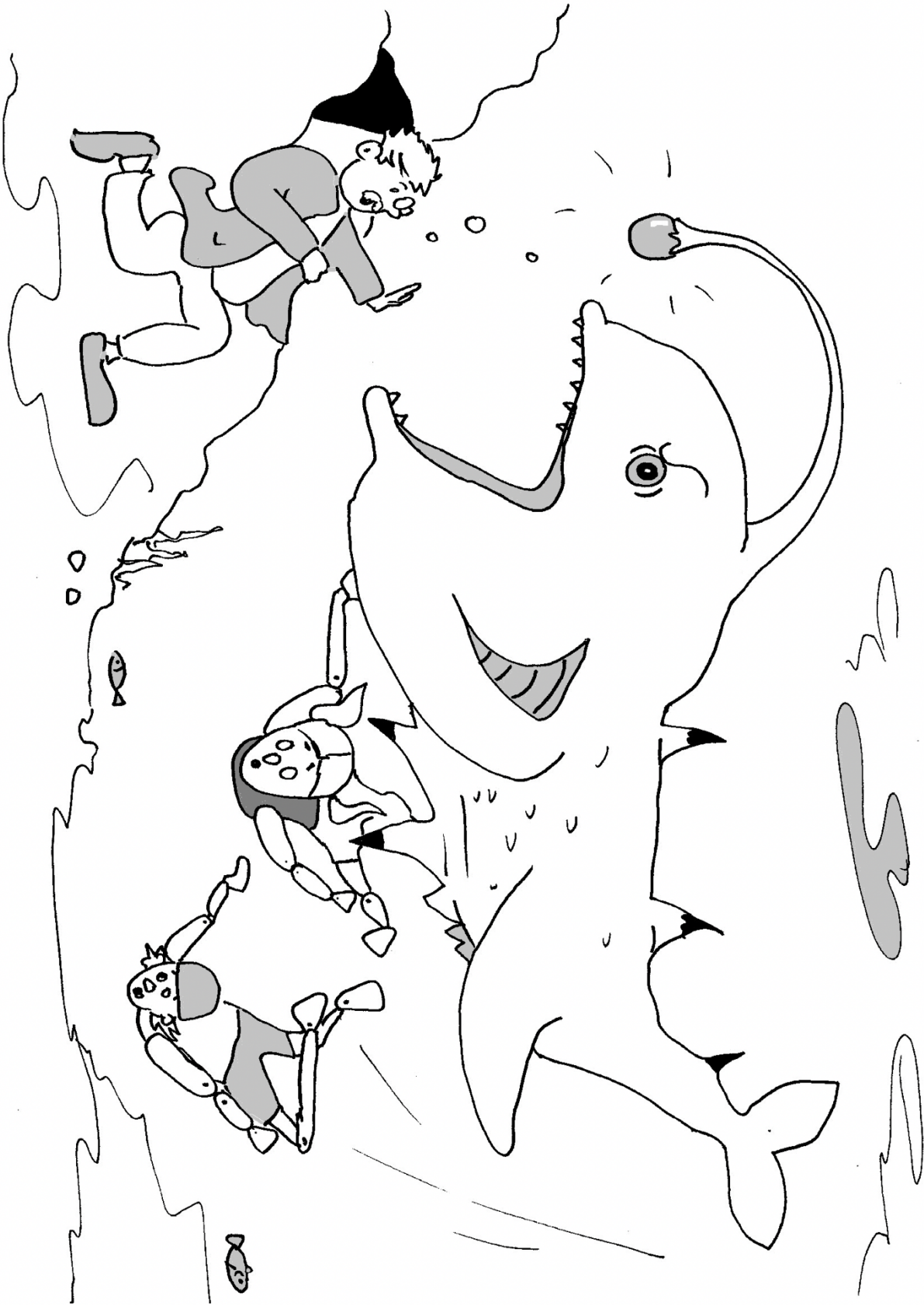
Vertellen (de kinderen liggen in het lokaal): Vertel dat de poppen zijn aangespoeld op het strand en niet meer bewegen.

Gepetto is heel verdrietig, al zijn popjes verdronken en nu is hij weer alleen.

Fee (met toverstaf): Vertel dat de poppen slecht luisteren naar Gepetto, vertel ook dat je het moedig vindt dat de poppen Gepetto hebben gered. Dat ze toen niet aan zichzelf dachten. En dat je ze daarom gaat helpen.

Zwaai met je toverstaf.

Uitbeelden wat jij vertelt (vertelpantomime): De poppetjes bewegen met hun vingers, langzaam komen ze omhoog en voelen aan hun armen, benen, gezicht. Ze zijn mensenkinderen: niet meer van hout!

Prent 6: de fee helpt

Fee (met toverstaf): Vertel dat de poppen slecht luisteren naar Gepetto, vertel ook dat je het moedig vindt dat de poppen Gepetto hebben gered. Dat ze toen niet aan zichzelf dachten. En dat je ze daarom gaat helpen.
Zwaai met je toverstaf.

Uitbeelden wat jij vertelt (vertelpantomime): De poppetjes bewegen met hun vingers, langzaam komen ze omhoog en voelen aan hun armen, benen, gezicht.... Ze zijn mensenkinderen: niet meer van hout!

Vertellen: Iedereen gaat op de banken zitten.

Vertel dat Gepetto nu een huis vol kinderen heeft en iedereen nog lang en gelukkig leeft.

Einde.

